

Kuntasuunnittelulautakunta
Kunnanhallitus

§ 65
§ 221

20.06.2017
26.06.2017

Lausunto valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistamisesta

444/10.00.00/2017

KUNLA § 65

Ympäristöministeriö pyytää kunnan lausuntoa luonnoksesta valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskevaksi valtioneuvoston päätökseksi 30.6.2017 mennessä.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Tavoitteiden tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioiminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 22 §:n mukaan valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita voidaan antaa alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua koskevista asioista, joilla on:

- aluerakenteen, alueidenkäytön tai liikenne- ja energiaverkon kannalta kansainvälinen tai laajempi kuin maakunnallinen merkitys;
- merkittävä vaikutus kansalliseen kulttuuri- tai luonnonperintöön; tai
- valtakunnallisesti merkittävä vaikutus ekologiseen kestävyYTEEN, aluerakenteen taloudellisuuteen tai merkittävien ympäristöhaittojen välttämiseen.

Uudistettavien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden on tarkoitus korvata valtioneuvoston 30.11.2000 tekemä ja 13.11.2008 tarkistama päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Tavoitteet uudistetaan, jotta ne vastaisivat mahdollisimman hyvin alueidenkäytön tulevaisuuden haasteisiin. Luonnos on valmisteltu maankäyttö- ja rakennuslain toimivuusarvioinnin ja hallitusohjelman linjausten mukaisesti siten, että tavoitteet koskevat nykyistä rajatumminkin keskeisimpiä valtakunnallisia näkökohtia.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valmistelua on ohjannut yhteistyöryhmä, jossa ovat olleet edustettuina ministeriöt, maakuntien liitot, Suomen Kuntaliitto ja ELY-keskukset.

Tavoiteluonnoksen valmistelussa yhteistyöryhmän asettamiskirjeen mukaan:

"Ehdotus valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskevaksi valtioneuvoston päätökseksi valmistellaan maankäyttö- ja rakennuslain toimivuusarvioinnin päätelmien ja hallitusohjelman linjausten mukaisesti siten, että tavoitteet koskevat nykyistä rajatumminkin keskeisimpiä

Kuntasuunnittelulautakunta
Kunnanhallitus

§ 65
§ 221

20.06.2017
26.06.2017

valtakunnallisia näkökohtia, ja ovat nykyistä täsmällisemmin ja konkreettisemmin ilmaistuja.

Tavoitteiden sisältövalmistelussa määritellään ja perustellaan ne asiat, joista tavoitteita ehdotetaan annettavaksi sekä valmistellaan tavoite-ehdotukset ja arvioidaan niiden vaikutukset.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valmistelussa on huolehdittava riittävästä yhteistyöstä ja vuorovaikutuksesta asian kannalta keskeisten sidosryhmien kanssa. Tavoitteet valmistellaan siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa ja laissa viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien arvioinnista tarkemmin edellytetään."

Yhteistyöryhmä määritteli uudistamistyön lähtökohdaksi seuraavat periaatteet:

1. Tavoitteet ovat sisällöltään MRL 22 § mukaisia; valtakunnallinen merkittävyys ja selkeä alueidenkäytön ulottuvuus.
2. Otetaan huomioon MRL 1 §:n lain yleistavoitteet (kestävä kehitys ja hyvä elinympäristö) ja 5 §:n alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet.
3. Tavoitteet koskevat aidosti valtakunnallisia asioita, jolloin paikallisille maankäyttöratkaisuille jää tarvittavaa liikkumatilaa.
4. Tavoitteet eivät ole päällekkäisiä erityislainsäädännön kanssa.
5. Tavoitteet eivät sisällä konkreettisia infrastruktuurihankkeita.
6. Tavoitteet ovat mahdollisimman täsmällisiä, yksiselitteisiä ja keskenään johdonmukaisia.
7. Tavoitteita ei sidota tiettyihin suunnittelutasoihin tai viranomaisiin.
8. Tavoitteita ei jaeta yleis- ja erityistavoitteisiin.
9. Tavoitteissa ei nimetä erikseen tiettyjä hallinnollisia alueita tai luonnonmaantieteellisiä aluekokonaisuuksia.
10. Tavoitteiden toteutumista ja vaikuttavuutta voidaan seurata.

Vaikka alueidenkäyttöä koskeva päätöksenteko on kansallista, vaikuttavat siihen kansallisen tavoitteenasettelun lisäksi kansainväliset velvoitteet ja sopimukset. Valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla turvataan osaltaan kansainvälisten velvoitteiden ja sopimusten täytäntöönpano alueiden käytössä.

Maakuntauudistuksen yhteydessä ei muuteta maankäyttö- ja rakennuslain mukaista kaavajärjestelmää, johon kuuluvat edelleen maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava. Maakuntauudistuksen yhteydessä ei myöskään muuteta näiden kaavojen välisiä keskinäisiä ohjaussuhteita. Kaavoitusta koskevan valtion jälkivalvonnan poistuminen korostaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden merkitystä ennakollisen viranomaisyhteistyön välineenä.

Voimassa olevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet:

Kuntasuunnittelulautakunta
Kunnanhallitus

§ 65
§ 221

20.06.2017
26.06.2017

Uudistamisen kohteena on valtioneuvoston 30.11.2000 tekemä päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista ja sen tarkistus vuodelta 2008. Päätöksessä tavoitteet on jaettu kuuteen ryhmään, jotka ovat:

- toimiva aluerakenne
- eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
- kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
- toimivat yhteysverkot ja energiahuolto
- Helsingin seudun erityiskysymykset
- luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Alueidenkäytöllä edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Alueidenkäytöllä luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle tukeutuen ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.

Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen hyödyntämismahdollisuuksia sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.

Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan saavutettavuuden, joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta tarkoituksenmukaisesti.

Tehokas liikennejärjestelmä

Alueidenkäytöllä edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Alueidenkäytössä turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti

Kuntasuunnittelulautakunta	§ 65	20.06.2017
Kunnanhallitus	§ 221	26.06.2017

merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Alueidenkäytössä varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastomuutoksen vaikutuksiin.

Alueidenkäytöllä ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia terveyshaittoja.

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille on jätettävä riittävän suuri etäisyys.

Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset ja niitä palvelevat kemikaaliratapihat on sijoitettava riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.

Alueidenkäytössä otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavallvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Alueidenkäytössä huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta. Alueidenkäytöllä edistetään luonnon monimuotoisuuden ja virkistyskäytön kannalta arvokkaiden aluekokonaisuuksien säilymistä.

Alueidenkäytöllä luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Alueidenkäytössä huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden säilymisestä.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Alueidenkäytössä varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat pyritään sijoittamaan ensisijaisesti suuriin yksiköihin.

Alueidenkäytössä turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

Esitys:

Kuntasuunnittelulautakunta esittää kunnanhallitukselle, että se hyväksyy seuraavan lausunnon Ympäristöministeriölle luonnoksesta

Kuntasuunnittelulautakunta
Kunnanhallitus

§ 65
§ 221

20.06.2017
26.06.2017

valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskevaksi valtioneuvoston päätökseksi:

Uudistetut tavoitteet ovat lyhentyneet merkittävästi aiempaan verrattuna, mikä on hyvä asia. Mutta samalla tavoitteista on poistettu edelleen tarpeellisia tavoitteita.

Voimassa olevissa valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on Helsingin seudun erityiskysymyksiä koskeva asiaryhmä. Luonnoksessa uudistetuiksi valtakunnallisiksi alueidenkäyttötavoitteiksi ei ole millään tavoin otettu huomioon Helsingin seutua tai muita kasvavia kaupunkiseutuja ja niiden kehityksen tukemisen valtakunnallista merkitystä.

Kasvavat kaupunkiseudut ja niiden merkitys Suomen taloudelle ja kilpailukyvyllä tulee ottaa huomioon valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa. Merkittävää näiden alueiden kehittämisedellytysten kannalta on kestävästi toimiva liikennejärjestelmä, jonka toteuttamista valtion viranomaisten tulee edistää.

Lisätietoja: yleiskaavapäällikkö Anita Pihala, puh. 040 317 2045

Päätös: Esitys hyväksyttiin.

KH § 221

Esitys: Kunnanhallitus päättää antaa asiasta kuntasuunnittelulautakunnan esityksen mukaisen lausunnon.

Päätös: Esitys hyväksyttiin.

Päätökseen kuuluu liite nro 4.

Otteen oikeaksi todistaa Nurmijärvellä 28.6.2017

Anne Pölönen
pöytäkirjanpitäjä

jakelu

ote sähköisesti:
kirjaamo@ym.fi
tiedoksi: Pihala